

ШЕВЧЕНКО ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ

23 червня 2013 р. передчасно перестало битися щире серце відомого в нашій країні історика та краєзнавця Чернігівщини, визнаного фахівця з аграрної історії України XIX – початку XX ст., члена Національної спілки краєзнавців України, доктора історичних наук, професора кафедри українознавства Чернігівського державного інституту економіки й управління Віктора Миколайовича Шевченка.

Народився він 13 жовтня 1952 р. в Ніжині на Чернігівщині, у родині службовців. Великий вплив на вибір майбутньої професії Віктора Миколайовича справив його дід – Василь Дмитрович Шевченко, кандидат історичних наук, доцент, який багато років очолював кафедру Ніжинського педагогічного інституту імені М.В.Гоголя і був автором численних публікацій. Після закінчення школи №1 (у 1971 р.) Віктор Миколайович вступає на історичний факультет Ніжинського педагогічного інституту імені М.В.Гоголя. На третьому курсі був переведений до Чернігівського педагогічного інституту імені Т.Г.Шевченка, де відмінно навчався і брав активну участь у роботі історико-краєзнавчого гуртка.

Трудову діяльність розпочав із посади вчителя історії Лустівської школи Ніжинського району, потім з 1976 р. працював вихователем у гуртожитку ПТУ №13 Ніжина, протягом 1977–1979 рр. служив у лавах радянської армії, у 1979–1981 рр. продовжив свою педагогічну діяльність лаборантом кафедри історії КПРС Ніжинського державного педагогічного інституту імені М.В.Гоголя, у 1982–1985 рр. працював асистентом та викладачем кафедри історії КПРС у Мелітопольському педагогічному інституті.

У 1984 р. під науковим керівництвом М.Н.Лещенка Віктор Миколайович успішно закінчив аспірантуру при Інституті історії Академії наук УРСР і захистив кандидатську дисертацію на тему «Становище селянства Лівобережної України та його революційна боротьба напередодні першої російської революції (1900–1904 рр.)».

Із 1985 р. працював на посадах старшого викладача кафедри історії СРСР та УРСР, а з 1990 р. – доцента кафедри історії та археології Чернігівського педагогічного інституту імені Т.Г.Шевченка, де вдало поєднував педагогічну й наукову діяльність. Протягом 1992–1999 рр. обіймав посаду завідувача кафедри історії України у цьому ж інституті. З 1999 р. і до останніх днів життя Віктор Миколайович Шевченко працював доцентом (з 2010 р. – професором) кафедри українознавства у Чернігівському державному інституті економіки й управління.

Активну педагогічну роботу В.М.Шевченко поєднував із плідною науковою діяльністю. Під його керівництвом підготували та захистили кандидатські дисертації зі спеціальності «Історія України» О.Я.Рахно та О.В.Герасименко. Він регулярно виступав як опонент при захисті дисертацій, як рецензент авторефератів. У 2011 р. під керівництвом члена-кореспондента НАН України О.П.Реєнта Віктор Миколайович захистив докторську дисертацію «Земельний ринок України 60-х рр. XIX – на початку XX ст.». Захист відбувся у спеціалізованій вченій раді Інституту історії України НАНУ.

Науковий доробок ученого налічує понад 150 праць, чільне місце посідають дослідження з аграрної історії України та Російської імперії XIX – початку XX ст. Крім того, до кола його інтересів входила історико-краєзнавча тематика, діяльність Чернігівського губернського земства та найвідоміших його представників – І.І.Петрункевича, О.О.Русова, І.Л.Шрага. Монографії В.М.Шевченка «Скасування кріпосного права у 1861 році: спроба нетрадиційного аналізу» (2008 р.), «Земельний ринок України (1861–1917 рр.)» (2010 р.) залишаються надбанням української історіографії. Він завжди був бажаним гостем наукових форумів, зокрема Всеукраїнського симпозіуму з проблем аграрної історії, а його змістовні публікації були окрасою «Українського історичного журналу», «Українського селянина» та інших поважних фахових видань.

На яких би посадах не працював Віктор Миколайович – від шкільного учителя й до професора вищих навчальних закладів – він завжди користувався заслуженою повагою та авторитетом серед колег, учнів і студентів, адже був не тільки визначним ученим, висококваліфікованим педагогом, а й скромною, порядною, добродушною людиною. Активним, відданим науці, щедрим на нові ідеї, постійно готовим надати допомогу знали В.М.Шевченка його учні й ті, кому він щирою порадою, теплим словом сприяв у сходженні крутими стежками наукового пошуку. У Вічність пішла людина великого серця, розуму, самовідданої праці. Світла пам'ять про Віктора Миколайовича Шевченка назавжди залишиться у серцях тих, хто його знав.

**О.В.Герасименко (Чернігів),
С.В.Корновенко (Черкаси)**